

Sněmovní tisk č. 641 změna zákona o úřednících ÚSC č. 312/2002 Sb.

Potřeba přechodných ustanovení k navrženému textu
§ 57a v zákoně č. 359/1999 Sb.
a související nesprávné posuzování nedostatků podle zákona
o kontrole

Krajský úřad Moravskoslezského kraje
1.6.2021

Kontrolní zjištění kontroly MPSV v 10/2019 x sněmovní tisk č. 641/0 – viz 1. bod z podnětů ze strany KÚ MSK k poradě s MV:

- ♦ kontrolní zjištění v protokolu č.j. MPSV-2020/50646-231 ze dne 3. 8. 2020 o kontrole na základě pověření č. 2019/0297 provedené MPSV u KÚ MSK v 10/2019.
- ♦ Nedostatek byl kontrolním orgánem (MPSV) spatřován v tom, že „**KÚ MSK akceptuje rozhodnutí o uznání rovnocennosti vzdělání dle § 34 zákona o úřednících územně samosprávných celků č. 312/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů, když MPSV v protokole o kontrole uvedlo, že: „U pracovníků, kteří nastoupili na OSPOD v termínu po 1. 1. 2015 nelze z hlediska kritéria 5a standardů kvality SPOD (uvedených ve vyhlášce MPSV) ve spojení s kritériem 5c uznat rozhodnutí MV o uznání rovnocennosti vzdělání pro kvalifikaci ZOZ - zvláštní část pro správní činnosti SPOD jako doklad prokázání ZOZ namísto absolvování zkoušky ZOZ. U těchto nových zaměstnanců lze ZOZ získat na úseku SPOD absolvováním ZOZ a úspěšného složení zkoušky k ověření ZOZ. Osvědčení o uznání rovnocennosti vzdělání pro účely ZOZ pro výkon správních činností SPOD lze uznat pouze těm pracovníkům, kteří získali toto osvědčení před 1. .1. 2015 ...**”
- ♦ Vzhledem k tomu, že KÚ MSK s tímto zjištěním v protokole o kontrole nesouhlasil, podal vůči němu námitku. Podané námitce KÚ MSM vůči zjištěnému nedostatku v protokole o kontrole nebylo ze strany MPSV vyhověno.

Vyřízení námitek ze strany MPSV Moravskoslezský kraj

- ◆ Vyřízení námitek (ze strany MPSV vůči kontrolnímu protokolu (dne 27. 10. 2020), a to nevyhověno, MPSV v té souvislosti vyslovilo opatření vůči KÚ MSK, kdy v protokole je uloženo:

„Přihlásit 3 zaměstnance, kteří započali vykonávat SPOD na KÚ MSK po 1. 1. 2015 a zároveň prokázali ZOZ na úseku SPOD rozhodnutím MV o uznání rovnocennosti vzdělání pro kvalifikaci ZOZ – zvláštní část pro výkon správních činností SPOD, neboť osvědčení o vykonání této zkoušky je z hlediska kritéria 5a jediným uznatelným dokladem o splnění kvalifikačních předpokladů nutného k výkonu agendy SPOD.“

K Uloženému opatření KÚ MSK konstatoval vůči MPSV

- ◆ Uložené opatření ke kritériím 5a a 5c nelze tedy ze strany KÚ MSK akceptovat, neboť není v souladu s právními předpisy.

Vývoj metodiky MPSV k ZOZ

- ◆ **metodický pokyn MPSV z 16. 1. 2017** a dřívější závěry z kontroly ZOZ z roku 2016, tj. už za znění a dodržování standardů s účinností od 1.1.2015, na které se MPSV odvolává: č. j. MPSV – 2017/7393-231 (viz Stanovisko ke splnění kvalifikačních předpokladů k výkonu povolání sociálního pracovníka a k možnosti uznání osvědčení MV o uznání rovnocennosti vzdělání z hlediska naplnění požadavků kritéria 5a a 5c standardů kvality SPOD), kde se výslovně uvádí text již dříve použitý protokole o kontrole provedené v roce 2016 ze strany MPSV u KÚ MSK (č. j. protokolu: MPSV-2016/255009-231 ze dne 20. 1. 2017, za kontrolované období od 1. 1. 2015 do dne kontroly na místě provedené u KÚ MSK ve dnech 5. a 6. 10. 2016). Přičemž v protokole o kontrole byla kritéria 5a a 5c hodnocena jako splněna s tím, že výslovně MPSV uvedlo, že: *KÚ MSK pro splnění kvalifikačních a odborných předpokladů akceptuje též rozhodnutí MV o uznání rovnocennosti vzdělání ve vztahu k ZOZ – zvláštní části ke správní agendě SPOD, což je v souladu s právní úpravou.*
- ◆ **Následně bylo ze strany MPSV vydáno zcela opačné stanovisko ze dne 8. 8. 2019**, které je koncipováno retroaktivně (zpětně až k období 1. 1. 2015), po němž byla opět provedena kontrola MPSV u KÚ MSK (v říjnu 2019), tj. až po ukončení tříletého období výkonu SPOD jako kontrolního období 2017-2019. Tento postup MPSV považuje KÚ MSK za zcela nekorektní a odporující i základním zásadám správních orgánů při jejich činnosti.

Odpověď MV na dotaz ÚSC

- ◆ **Dotaz ÚSC:** Je úředník povinen prokázat ZOZ pro správní činnosti, jestliže mu bylo vydáno osvědčení o uznání rovnocennosti vzdělání?
- ◆ **Odpověď MV:** Zákon č. 312/2002 Sb. v ustanovení § 33 odst. 1 zprošťuje povinnosti prokázání ZOZ úředníka, kterému bylo vydáno na jeho žádost osvědčení o uznání rovnocennosti vzdělání nebo jeho části podle § 34 tohoto zákona. Jedná se o uznání rovnocennosti vzdělání nebo jeho části získaného úředníkem v jiném studijním programu, než který je stanoven prováděcím právním předpisem, nebo vzdělání získaného v jiném oboru, popřípadě kurzu, pokud žadatel prokáže, že obsah a rozsah vzdělávání, o jehož uznání žádá, jsou rovnocenné příslušnému vzdělávacímu programu pro prohlubování kvalifikace podle tohoto zákona nebo jeho části. V tomto případě územní samosprávný celek není oprávněn požadovat, aby se takový úředník podrobil ověření ZOZ zkouškou, nebo požadovat na Institutu pro místní správu Praha, aby provedl zkoušku k ověření ZOZ takového úředníka, jestliže zákon úředníkům takovou povinnost neukládá. Je ústavně zaručeno, že nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá (čl. 2 odst. 4 Ústavy ČR, resp. čl. 2 odst. 3 Listiny základních prav a svobod).

Názor KÚ MSK:

- ◆ KÚ MSK se tak přesvědčil, že již nyní je ze strany MPSV vyžadováno plnění podmínek, které nejsou stanoveny právními předpisy, ale pouze metodickou činností a výkladem, který je však v rozporu se stávajícími právními předpisy. S ohledem na skutečnost, že se jedná o postup, jehož aplikace by zásadně ovlivnila současný i budoucí výkon sociálně právní ochrany dětí na území celé ČR, resp. postup a personální zázemí všech krajských úřadů i obecních úřadů obcí I. a III. typu (resp. tím všech obcí ČR), je pro posouzení všech souvislostí nezbytné podrobné seznámení se s problémem a dopady požadovaného nesprávného postupu.
- ◆ S ohledem na závažnost situace, jen v území MSK je 300 obcí, by se tyto přístupy týkaly všech obcí. S ohledem na potřebu právní jistoty obcí, krajů, pracovníků i kontrolních orgánů je nezbytné odstranit pochybnosti o účinnosti navrhované změny § 57a zákona o SPOD.

Navrhovaná retroaktivita v návrhu změny zákona č. 312/2002 Sb., jehož součástí je i změna zákona č. 359/1999 Sb. – viz § 57a



- ◆ Požadavek MPSV na absolvování zkoušek zvláštní odborné způsobilosti k výkonu správní činnosti sociálně právní ochrany dětí, a to u všech úředníků, kteří nastoupili k výkonu správní činnosti v časovém období, kdy byli povinni doložit zvláštní odbornou způsobilost pro dobu od 1. 1. 2015, tj. zpětně u všech pracovníků krajských i obecních úřadů v ČR, je tak zcela evidentní. MPSV je toho názoru, že úředníci ÚSC, kteří doložili rozhodnutí MV o uznání rovnocennosti vzdělání pro výkon správní činnosti sociálně právní ochrany dětí dle § 34 zákona č. 312/2002 Sb., nesplňují zvláštní odbornou způsobilost pro výkon správní činnosti sociálně právní ochrany dětí. Tímto dle názoru MPSV úřady nepostupují od roku 2015 v souladu s právními předpisy a výkon sociálně právní ochrany těmito pracovníky není dle MPSV kvalitní.
- ◆ S ohledem na tento názor MPSV nyní navrhuje doplnění § 57a do zákona č. 359/1999 sb., aby mohl přistoupit pak v souladu s touto novou úpravou ke zpětnému požadavku na absolvování ZOZ zpětně od 1. 1. 2015 a neakceptaci pravomocných rozhodnutí MV o uznání rovnocennosti.

K tisku č. 641/0

- ◆ Z uvedeného návrhu ve s. t. 641 je zcela zjevné, že MPSV si je samo vědomo, že jeho současný postup není v souladu s právními předpisy. Proto tedy MPSV navrhuje uvedenou změnu dosavadní úpravy ve sněmovním tisku č. 641/0, aby svůj postup legalizovalo, a to zpětně, až k datu 1. 1. 2015.
- ◆ Tento záměr je zcela evidentní i z obsahu důvodové zprávy, kde se uvádí: „OSPOD vyžaduje, aby každý nový zaměstnanec zařazený k výkonu správních činností při sociálně-právní ochraně byl ve lhůtách stanovených zákonem o úřednících územních samosprávných celků přihlášen k vykonání zkoušky zvláštní odborné způsobilosti, **s výjimkou zaměstnanců, kteří tuto zkoušku již v minulosti úspěšně složili (tj. před 1. 1. 2015, než nabylo účinnosti ustanovení § 9a odst. 3 zákona o SPOD).** Stávající nesoulad mezi úpravou požadavků na zvláštní odbornou způsobilost zaměstnanců OSPOD v prováděcí vyhlášce k zákonu o sociálně-právní ochraně dětí a obecnou úpravou v zákoně o úřednících územních samosprávných celků se navrhuje vyřešit tím, že přímo v zákoně o SPOD bude vyloučeno použití úpravy o uznávání rovnocennosti vzdělání.
- ◆ Je tak zcela nepochybné, že MPSV požaduje změnu s retroaktivním působením, což vnese nepochybně chaos a ochromení správních orgánů při výkonu SPOD, ale také jde o porušení právní jistoty pracovníků SPOD.

Dotaz k MPSV x výsledek kontroly



- ◆ S ohledem na předestřené byl ještě v průběhu 12/2020 vznesen k tomuto písemný dotaz vůči MPSV na případnou retroaktivitu navrhované změny v tisku č. 641 s ohledem na důvodovou zprávu a absenci přechodných ustanovení.
- ◆ MPSV však písemně sdělilo, že *se v žádném případě nejedná o retroaktivní účinnost a že podmínka navrhovaná ve sněmovním tisku č. 641/0 se má vztahovat až na nové pracovníky*. Z čehož je zřejmé, že si je MPSV vědomo skutečnosti, že nelze dle tohoto výkladu v současnosti za stávající právní úpravy postupovat a požadovat zpětně absolvovat ZOZ u pracovníků nastoupivších od 1. 1. 2015. Ovšem tato odpověď MPSV zase zcela popírá zároveň jak výsledek a požadavek MPSV na základě kontroly u KÚ MSK v roce 2019 (aby přihlásil pracovníky k ZOZ, ačkoliv mají rozhodnutí MV o rovnocennosti), tak skutečnost, že nejsou uvedena u nového ustanovení § 57a přechodná ustanovení.

Odstranění retroaktivního působení návrhu



- ◆ Zcela nepochybně musí být přijetí takového návrhu a povinnosti pro úředníky stanovena ve spojení s **úpravou přechodných ustanovení**, tj. úprava změnou zákona směrem do budoucnosti, nikoliv retroaktivně. Tj. pokud úředník disponuje rozhodnutím MV, tj. dosáhl zvláštní odborné způsobilosti jednou z možností, kterou připouští zákon č. 312/2002 Sb., pak už podmínku ZOZ plní i v případě změny zákonné úpravy i změny zaměstnavatele, včetně návratu z mateřské dovolené apod.
- ◆ Proto je potřeba k návrhu nového § 57a v zákoně č. 359/1999 sb., přijmout přechodná ustanovení, a to zřejmě tak, aby dosavadně dosažená zvláštní odborná způsobilost v souladu se zákonem č. 312/2002 Sb. byla akceptována (tedy dosavadní osvědčení o ZOZ a rozhodnutí o rovnocennosti vzdělání pro účely správní oblasti SPOD) **a dle právní úpravy nového ustanovení § 57a zákona o SPOD se postupovalo až ve vztahu k úředníkům, kteří do účinnosti změny nemají uznánu rovnocennost.**

2. bod podnětů KÚ MSK k poradě s MV - Kontrolní zjištění ve vztahu k metodickým materiálům ústředních úřadů

Další věcí, kterou navrhujeme k projednání na výše uvedené poradě, je **nesprávné posuzování nedostatků podle zákona o kontrole**, za které některá ministerstva – nejen výše uvedené MPSV, ale také např. MF (místní poplatky) – považují také nedodržení nově zastávaného názoru (nově vytvořené vlastní metodiky ministerstva), který navíc zjevně odporuje právní úpravě. Necháme-li stranou diskuse o porušení právní úpravy a o tom, že se jedná o nesprávný úřední postup, pak důležitost tohoto tématu podtrhuje fakt, že zjištěné nedostatky jsou zaznamenány v hodnotící zprávě výkonu přenesené působnosti zpracovávané Ministerstvem vnitra za tříleté období. Z této hodnotící zprávy za předchozí období vyplynulo, že došlo k nárůstu pochybení u krajských úřadů při výkonu přenesené působnosti. Do tohoto počtu jsou přitom započítána také zmíněná „pochybení“ krajských úřadů. Tento stav nejenže vede k porušení právní úpravy ze strany ministerstev, která nesprávně aplikují zákon o kontrole, ale následně fakticky zkresluje obraz výkonu přenesené působnosti vykonávané krajskými úřady, což znehodnocuje vypovídací hodnotu zprávy zpracovávané MV. Následně takový přístup, pokud by krajské úřady postupovaly obdobně vůči obcím, zkreslí i výsledky výkonu přenesené působnosti ze strany obcí a tudíž celkový pohled na výkon státní správy územními samosprávnými celky.

Děkujeme za pozornost